

Lausunto Pensarin Taimen Oy:n kalankasvatustilastojen YVA-menettelyn tarpeesta

599/11.01.00/2021

Rakennus- ja ympäristölautakunta 16.06.2021 § 118

Valmistelija**Esittelijä**

Ympäristönsuojelutarkastaja Petri Huovila, puh. 050 464 6866

Ympäristönsuojelupäällikkö Carl-Sture Österman, puh. 044 458 5927

etunimi.sukunimi@parainen.fi

Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa on vireillä YVA-lain (Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 252/2017) mukainen arviointimenettelyn soveltamista koskeva tarveharkinta, joka koskee Pensarin Taimen Oy:n (Nordic Fish Oy:n konserniyhtiö) Pensarin kylän Gulskärin ja Svinön alueella toimivan kalankasvatustilaston keskittämisen ja laajentamishanketta. Yhtiöllä on nykyisin Etelä-Suomen aluehallintoviraston 9.2. 2013 myöntämä ympäristölupa Gulskärin tilokselle ja 19.12.2013 Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä ympäristölupa Svinön pohjoispuolelle sijoittuvalle kalanpoikasviljelylle.

Pensarin Taimen Oy:n esittämän kalankasvatustilastonsuunnitelman mukaan kalankasvatustilastoja halutaan keskittää ja laajentaa sekä ympäristöluvut yhdistää siten, että koko tuotanto keskitettäisiin Gulskärin alueelle ja Svinö jäisi jatkossa vain kalojen talvisäilytyspaikaksi. Toiminnalle on tarkoitus hakea yhtä uutta kasvatustilastusta sisältäen talvisäilytyksen.

ELY-keskus pyytää YVA-menettelyn soveltamisen tarpeesta kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa. (Nykyiset kasvatustilastot ja uuden allaspuiston sijoittuminen näkyy liitteessä.)

Pensarin Taimen voimassa olevat toimintaluvat ovat toistaiseksi mahdollistaneet seuraavat tuotantomäärät: Gulskär 55 000 kg lisäkasvu, Svinö 100 000 kg lisäkasvu. Tuotantoon käytettävän rehu on saanut sisältää fosforia (P) 1 350 kg ja typpeä (N) 10 400 kg. Laskennalliset päästöt vesistöön ovat olleet Svinön tiloksella suuruusluokkaa 460 kg fosforia ja 4 000 kg typpeä vuodessa. Vastaavasti Gulskärin tiloksen vesistökuormitus on ollut noin 270 kg fosforia ja 2 000 kg typpeä vuodessa. Kala-altaita on ollut Gulskärin asemalla kaksi ja Svinön asemalla neljä kappaletta. (Ilmakuva nykytilanteesta liitteessä). Merialueen ympäristöä on seurattu vuosikautia moninaisilla tutkimuksilla kalanviljelylaitosten yhteistarkkailuohjelman mukaisesti. (Esimerkkejä näytteidenottopisteistä liitteessä.)

Uuden hankesuunnitelman mukaan olemassa olevat Svinön ja Gulskärin kasvatustilastot keskitetään Gulskäriin. Kasvatus tulee tapahtumaan noin 4 ha:n suuruisella hakijan vuokraamalla vesialueella. Vuokrasopimus Pensarin Fiskelagin kanssa on voimassa 10 vuotta. Kasvatustilaston koko on aiempaa suurempi ja sijainti hieman kauempana Gulskärin saaresta. Gulskäriin sijoitetaan 10 kappaletta 70 m ympärysmitaltaan olevaa verkkoallasta (yhden altaan pinta-ala on 389 m², syvyys 5 m ja tilavuus 1947 m³). Vesisyvyys alueella on keskimäärin

noin 22-26 metriä. Svinö toimisi edelleen talvisäilytyspaikkana ja siellä tilan tarve olisi viisi vastaavaa verkkoallasta.

Tuotantoa kasvatetaan. Keskittämisen jälkeen Gulskärin laitoksella kalan lisäkasvu tulee olemaan maksimissaan noin 300 000 kg vuodessa, minkä määrän kasvattamiseen tarvitaan rehua lähes saman verran eli 300 000 kg. Arviossa keskimääräinen kasvukauden aikainen rehukerroin on 1,0. Kasvatuksessa käytettävän rehun keskimääräiseksi fosforipitoisuudeksi on arvioitu noin 0,82 % ja typpipitoisuudeksi noin 6,5 %. Kasvatuksessa käytettävissä rehuissa on pääosin Itämerestä peräisin olevia kalaraaka-aineita. Kalojen kasvatus verkkoaltaissa tapahtuu pääasiassa touko-lokakuussa, joten varsinaisen kasvatuskauden pituus on noin 150 vuorokautta. Marraskuussa osa kasvatusaltaista kuljetetaan Svinön salmeen talvisäilytykseen.

Uuden keskitetyn ja laajennetun viljelytoiminnan lupaa haetaan "päästöperusteisena" siten, että kasvatuskaudella touko-marraskuussa fosforikuormitus olisi max 1 263 kg ja typpikuormitus max 11 240 kg. Talvisäilytyskaudella joulukuusta huhtikuusta kuormitus olisi noin 50 kg fosforia ja 411 kg typpeä.

Asian arviointi

Lakia ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 252/2017 sovelletaan hankkeisiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Merialueella sijaitseviin kalankasvatuslaitoksiin lakia sovelletaan, jos kalan lisäkasvu on vähintään 1 000 000 kilogrammaa vuodessa. Lisäksi arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, laissa erikseen määriteltyjä merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Pensarin Taimenen hankesuunnitelmassa on hanke ja sen vaikutukset kattavasti esitelty. Suunnittelu- ja konsultointiyhtiö AFRY ÅF Pöyryn tekemän hankesuunnitelmaselvityksen yhteenvetona todetaan, että "*Pensarin Taimen Oy:n suunniteltu Gulskärin kalankasvatuslaitoksen keskittämisen ja laajentamiskohde sijaitsee Kansallisen vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelman mukaan kalankasvatukseen tyydyttävästi soveltuvalla alueella, jonne voidaan keskittää kalankasvatusta. Kansallisen sijainninhjaussuunnitelman yhteydessä tehdyissä virtausmallinnuksissa on arvioitu, että alueelle voisi sijoittaa 400-600 tonnin laitoksia. Pensarin Taimenen hankkeen suunniteltu kasvatusmäärä on 300 tonnia vuodessa. Hankkeen vaikutus merialueen ravinne- ja levämääriin on mallitarkastelun perusteella vähäinen. Ravinteiden pitoisuuslisäyksiä ei voida kasvatusalueen välittömän lähialueen ulkopuolella todeta analyttisesti eikä erottaa muista alueen vedenlaadun vaihtelua aiheuttavista tekijöistä. Ravinteiden sekä leväkasvun lisääntymistä kuvaavan a-klorofyllin lisäys on mallinnuksen mukaan lähialueellakin < 1 % hyvän ja tyydyttävän ekologisen tilan raja-arvoista. Vesistön sietokyky ei mallitarkastelujen perusteella ole vaarassa ylittyä hankkeen seurauksena.*"

Hanketta kokonaisuutena arvioituna on todettava, että varsinaisen viljelytoiminnan siirtyminen pois Svinön kasvatuspaikalta on voitto

vesiympäristön suojelulle. Yhteenlasketut kalankasvatuksen kokonaispäästöt merialueella kyllä kasvavat, mutta tuotantopaikan sijoittuminen Gulskäriin edesauttaa huomattavasti kuormituksen leviämistä ja laimenemista laajemmille alueille. Myös muuttuvissa ilmasto-olosuhteissa Gulskärin sijaintia voidaan pitää kasvatusolosuhteiltaan parempana. Hankkeella ei arvioida aiheutuvan haittaa ihmisten elinoloihin, terveyteen, viihtyvyyteen eikä virkistyskäyttöön. Olennaista asian suhteen on se, että Kansallisen vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelman mukaan Gulskärin tuotantopaikka on määritetty sopivaksi kalanviljelypaikaksi. Myös LUKE:n toimesta Gulskärin kasvatuspaikkaa on sittemmin arvioitu ns. FINFA-sijaintianalyysin avulla. Arvioinnissa oli mukana 10 kriteeriä (mm. syvyys, avoimuus, ekologisesti tärkeät alueet, Natura-alueet, ekologinen tilaluokitus, loma-asutuksen tiheys). Analyysin perusteella Gulskärin kasvatuspaikka sijoittui toiseksi parhaaseen laatuluokkaan.

Oheismateriaali

Kartta kasvatusalaiden sijoittumisesta
Ilmakuva nykytilanteesta
Esimerkkejä tutkimuspisteistä

Ehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta esittää mielipiteenään, ettei se näe tarpeelliseksi erillisen YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamista Pensarin Taimen Oy:n toiminnan keskittämisen ja laajentamishankesuunnitelmaan, koska

1. toiminnan suuruusluokka (300000 kg) on vähemmän kuin 1/3 YVA-lain mukaisesta kynnysrajasta (1 000 000 kg);
2. Suunniteltu tuotannon keskittämisaikaa on jo Kansallisessa vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelmassa todettu soveltuvaksi kyseisen kokoisen viljelylaitoksen sijoittamiselle;
3. Luken FINFA-sijaintianalyysin mukaan toimintapaikka sijaitsee toiseksi parhaalla sijoitusalueella.

Lautakunnan käsityksen mukaan YVA-lain soveltaminen ei antaisi asian käsittelyyn lisää sellaista informaatiota, jota ei jo olisi käytettävissä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksianto

Varsinais-Suomen ELY-keskus